

Bijlage 1 Samenwerkingsvisie

Lokale aanpak Isolatie gemeenten Halderberge, Rucphen en Steenbergen

1	Inleiding	3
2	Achtergrond	4
2.1	Achtergrond en doel programma	4
2.2	Samenwerking gemeenten	5
3	Inhoudelijk kader Programma	6
3.4	Kenmerken van de gemeenten vertaald in 2 ambities	9
3.4.1	Aanpak kleine kernen	9
4	Samenwerking	13
4.1	Rolverdeling en visie op samenwerking	13
4.2	Rolbeschrijving Opdrachtnemer	13
4.3	Conditie voor een succesvolle samenwerking	14
4.4	Verbeteren door werken met jaarplannen en gezamenlijke procesaudits	15
4.4	Programmaorganisatie	15
4.5	Gezamenlijk sturen op resultaat en proceskwaliteit	17

1 Inleiding

Dit document is opgesteld om de volgende redenen:

- Het beschrijft de doelen, de werkzaamheden, de rolverdeling en de verwachtingen over de samenwerking binnen het programma. Dit voorkomt misverstanden en zorgt ervoor dat Opdrachtgever, Opdrachtnemer en Gemeenten van elkaar weten wat er wordt verwacht.
- Het Programma van Eisen (bijlage 2) biedt een referentiekader voor zowel de Opdrachtgever als de Opdrachtnemer. Dit vereenvoudigt de communicatie en voorkomt tijdverlies door onnodige vragen of herzieningen binnen het programma.

Hoofdstuk 2 beschrijft de achtergrond van het programma met een toelichting op (1) de doelstelling van het programma, (2) de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten en (3) het opdrachtgeverschap door de gemeente Halderberge.

Hoofdstuk 3 beschrijft de specifiek inhoudelijke doelen, visie en ambities van de deelnemende gemeenten en de lokale context zodat het kader voor de opdracht helder is.

Hoofdstuk 4 beschrijft de visie van de Gemeenten op de samenwerking, de uitgangspunten van de samenwerking en de programmaorganisatie. Het doel is een zo volledig mogelijk beeld te schetsen van hoe de beoogde samenwerking eruit gaat zien. De beschreven contouren voor de samenwerking worden na de aanbesteding nader uitgewerkt, deels in afstemming met Opdrachtnemer.

2 Achtergrond

2.1 Achtergrond en doel programma

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat alle woningen en gebouwen in 2050 van het aardgas zijn en duurzaam verwarmd worden. In het Klimaatakkoord is bovendien afgesproken dat anderhalf miljoen bestaande woningen in 2030 al verduurzaamd zijn, een aanzienlijk deel betreft grondgebonden koopwoningen van Eigenaar-bewoners. Om deze opgave te behalen is een versnellingslag nodig. Gemeenten hebben in het Klimaatakkoord de regierol gekregen in de lokale warmtetransitie. De Rijksoverheid stelt nu en gedurende de komende jaren diverse middelen beschikbaar aan Gemeenten (SpUk Lokale Aanpak Isolatie, SpUk Aanpak Energiearmoede, CDOKE, enz.) om deze opgave te realiseren. Deze middelen kunnen bijvoorbeeld worden ingezet voor subsidie aan bewoners, begeleiding, marketing of verhoging van capaciteit binnen de lokale overheid. Elk van deze middelen kent specifieke kaders en doelstellingen. Het programma van deze uitvraag richt zich op het Verduurzamen van grondgebonden koopwoningen van Eigenaar-bewoners in de deelnemende Gemeenten, door de beschikbare middelen (nu en mogelijk in de toekomst) te combineren in één aanpak.

Het doel van het programma is om met de beschikbare middelen, expertise en capaciteit zoveel mogelijk woningen te isoleren in combinatie met ventileren, met een zo hoog mogelijke kwaliteit. Concreet streven we naar 35% tot 50% van de NIP-huishoudens die binnen 5 jaar isolatiemaatregelen heeft laten uitvoeren. Hiervoor is een conversie nodig van 1 tot 5% per campagne. Daarbij bestaat de wens om in oktober 2026 te starten met de eerste campagne. Het programma richt zich dus niet op wat minimaal moet, maar op wat maximaal kan binnen gestelde kaders van de budgetten, met het oog op de lange termijn opgave.

De kenmerken van het programma zijn: een meerjarige, gemeente-overstijgende samenwerking in samenwerking met de opdrachtnemer.

Meerjarig

Het programma richt zich op het ontzorgen van woningeigenaren door hen te begeleiden bij het gehele verduurzamingstraject. Het doel is om een basis neer te zetten voor een lange termijn programma, zodat er de komende jaren gericht gewerkt kan worden aan het Verduurzamen van de woningvoorraad. Doordat het een meerjarig programma betreft, kan het bovendien beter aansluiten bij het natuurlijk moment van verduurzaming van de Eigenaar-bewoner. Deze opdracht anticipeert ook op de mogelijkheid dat er aanvullende budgetten toegevoegd kunnen worden, waarmee ook de looptijd verlengd kan worden. De gemeenten willen starten met het praktisch uitvoeren van de isolatieopgave. Het programma kijkt echter verder dan alleen het realiseren van de doelen van de huidige budgetten (SPuk LAI, SPuk EA en CDOKE). Het programma moet een stevige basis leggen voor de continuering van de verduurzaming op lange termijn: de ontwikkeling van aardgasvrije wijken.

Gemeenteoverstijgend

De Gemeenten zijn van mening dat het doel van het programma het beste bereikt kan worden door de krachten te bundelen. Centraal staat: wat kan gezamenlijk en wat moet echt lokaal? De gemeenten hebben twee specifieke ambities geformuleerd die passen bij hun karakter. Zij wensen een aanpak die 1. past bij de vele kleine kernen en de grote omvang van het landelijk gebied in de deelnemende gemeenten en 2. bij de ambities van de regio West-Brabant op gebied van biobased isoleren. Deze twee ambities zijn nader uitgewerkt in Hoofdstuk 3.

Samenwerking

In de samenwerking met Opdrachtnemer staat het resultaat centraal: de verduurzaamde woning. Het uitgangspunt in de aanpak is, dat alle betrokkenen belang hebben bij het verhogen van de effectiviteit en kwaliteit van de aanpak, om een maximaal resultaat te behalen. Succes staat of valt met de inspanning van Opdrachtgever en Opdrachtnemer (als schakel in de klantreis tussen Eigenaar-bewoners, Aanbieders en Adviseurs), vanuit transparantie en wederzijds vertrouwen.

2.2 Samenwerking gemeenten

In dit programma werken drie gemeenten (hierna: Gemeenten) samen, te weten:

- Gemeente Halderberge
- Gemeente Steenberghe
- Gemeente Rucphen

De Gemeenten hebben de samenwerking en afspraken vormgegeven, waarvan de uitkomsten zijn geformaliseerd in een samenwerkingsovereenkomst (hierna: SOK). De gemeente Halderberge treedt op als Opdrachtgever namens de Gemeenten (hierna: Opdrachtgever). De Gemeenten hebben de gemeente Halderberge daarvoor gemachtigd.

De Opdrachtgever is mede namens de andere gemeenten verantwoordelijk voor de penvoerders- en kassiersfunctie, hetgeen betekent dat de Opdrachtgever namens de Gemeenten:

- a) Optreedt als Opdrachtgever gedurende de aanbestedingsfase;
- b) De Gemeenten vertegenwoordigt richting de Opdrachtnemer, de dienstverleningsovereenkomst aangaat met de Opdrachtnemer en het contractmanagement voert;
- c) De samenwerking tussen de Gemeenten en de Opdrachtnemer coördineert binnen het programma;
- d) De programma coördinator aanstelt die het aanspreekpunt is voor de Opdrachtnemer en die leidinggeeft aan het programmateam;
- e) Het gemeente-overstijgende budget beheert dat beschikbaar komt voor het programma;
- f) De totstandkoming en actualisatie van de gemeente-overstijgende marketing en communicatiestrategie coördineert;

Er is 1 gemeente geïnteresseerd om mogelijk op een later moment toe te treden tot het programma via de herzieningsclausule (Bijlage 4).

3 Inhoudelijk kader Programma

3.1. Uitgangspositie bij start programma

De gemeenten Rucphen en Halderberge hebben nog geen activiteiten ontwikkeld om de Spuk Lai middelen te besteden. De gemeente Steenbergen heeft in 2025 al acties uitgevoerd om de subsidies aan de inwoners uit te keren en heeft een programma dat tot eind 2026 doorloopt. De gemeente verwacht dat eind 2026 465 woning eigenaren subsidie hebben ontvangen vanuit SPUK LAI. Gemeente Steenbergen zal vanaf januari 2027 participeren in dit programma, de andere gemeenten direct na aanbesteding.

3.2 Subsidiegroepen en subsidies

Deze Opdracht is gericht op Eigenaar-bewoners van grondgebonden koopwoningen waar nog één of meerdere Verduurzamingsmaatregelen getroffen moeten worden. Gemeenten willen ook eigenaren van woningen in een kleine VvE de mogelijkheid geven om SpUK Lai subsidie aan te vragen. Het gaat dan om VvE's tot 5 woningen, waarvan de bouwkundige staat vergelijkbaar is met een grondgebonden woning. Dit is geen volwaardige VvE-aanpak en Opdrachtnemer zal dan ook geen procesbegeleiding voor VvE's hoeven te verzorgen, maar enkel de afhandeling van de subsidies voor de individuele eigenaren hoeven verzorgen. Het programma onderscheidt twee Subsidiegroepen die ontzorgd worden, ofwel door uitvoering via professionele Aanbieders, ofwel via een Doe-Het-Zelf aanpak. De definities, omvang en inschatting van het aantal uitvoeringen per Subsidiegroep per gemeente zijn terug te vinden in Bijlage 10 'Overzicht subsidiegroepen en subsidies per gemeente'.

1. **Subsidiegroep 1 – Minimagroep: Eigenaar-bewoners van grondgebonden koopwoningen met een laag inkomen en een woning met lage(re) energetische kwaliteit en lage WOZ-waarde.** Deze Eigenaar-bewoners krijgen gemiddeld een gratis Verduurzamingsmaatregel aangeboden en worden verregaand ontzorgd in subsidieafhandeling en gratis advies op maat. De woningen in deze Subsidiegroep vallen binnen de kaders van de SpUK LAI en mogelijk wordt SpUK EA ingezet. Deze Subsidiegroep moet volledig ontzorgd worden en er dient een slimme combinatie gemaakt te worden van landelijke subsidies en lokale subsidies om zoveel mogelijk te kunnen doen, op zo'n manier dat deze Subsidiegroep in geen geval subsidies moet voorschieten. Het doel is een hoge conversie naar uitvoering te behalen van tenminste 40 %. Deze Subsidiegroep is vaak niet gemakkelijk te bereiken, bijvoorbeeld omdat er andere prioriteiten spelen, terwijl juist voor deze groep Verduurzaming de kans op energiearmoede kan verkleinen. Deze Subsidiegroep vraagt dus om een hogere inspanning van de Opdrachtnemer (ontzorging) en gemeenten (communicatie). Subsidiebudgetten voor deze Subsidiegroep zijn ruim geraamd, opdat de subsidiepot niet leeg kan geraken. Het resterende budget kan naderhand ingezet worden voor de andere Subsidiegroep.
2. **Subsidiegroep 2 – Middengroep: Eigenaar-bewoners van grondgebonden koopwoningen met een lage(re) energetische kwaliteit en lage WOZ-waarde.** Deze Eigenaar-bewoners komen in aanmerking voor een financiële bijdrage (SpUK LAI) voor Verduurzaming. Afhankelijk van de subsidiekaders per gemeente, zijn dit bewoners met een woning waarvan de WOZ-waarde onder het landelijk of gemeentelijk gemiddelde, of onder de NHG-grens ligt en een lage(re) energetische kwaliteit heeft. Door de lagere woningwaarde en hogere woonlasten is het wenselijk dat deze woning energetisch verbeterd wordt. Deze Subsidiegroep krijgt een financiële bijdrage voor Verduurzaming

die niet volledig dekkend is. Het doel van de financiële bijdrage voor deze Subsidiegroep is om de conversie naar uitvoering te verhogen en juist dit deel van de woningvoorraad een impuls te geven. De Subsidieregeling is een 'op-is-op-regeling'.

De exacte definities (en daarmee subsidiekaders) per Subsidiegroep kunnen verschillen per gemeente. De geschatte omvang per Subsidiegroep over het totaal van 3 gemeenten is weergegeven in onderstaande tabel. Een overzicht van de omvang per gemeente is weergegeven in bijlage 10 'Overzicht Subsidiegroepen en subsidies per gemeente'. In deze bijlage is ook een doelgroep 3 opgenomen. Dit zijn de woningen die niet in aanmerking komen voor subsidie, maar die wel naar verwachting een DEFG- label hebben (bouwjaar voor 1995). De gemeenten hebben geen doelen voor deze doelgroep opgenomen. Deze subsidiedoelgroep 3 is voor de gemeenten echter wel relevant, omdat deze ook deels mee mag tellen voor de realisatie van de NIP-doelstellingen.

Subsidiegroep 1	400
Subsidiegroep 2	10.207
Subsidiegroep 3	13.802
Totalen	10.607

Tabel 1 – Geschatte omvang Subsidiegroepen (aantal woningen) die in aanmerking komen voor de aanpak

Subsidiebedragen en vereisten verschillen per gemeente en zijn (mede) afhankelijk van lokale budgetten (zie onderstaande tabel en bijlage 10). De Eigenaar-bewoner komt in aanmerking voor de subsidie als deze voldoet aan de in de subsidie gestelde kaders.

Subsidiegroep	Bandbreedte subsidie (gemiddelden)
1. Minimagroep: Eigenaar-bewoners van grondgebonden koopwoningen met een laag inkomen en een woning met lage(re) energetische kwaliteit en lage WOZ-waarde.	2.500 - 3.500,- euro incl. btw *
2. Middengroep: Eigenaar-bewoners van grondgebonden koopwoningen met een lage(re) energetische kwaliteit en lage WOZ-waarde.	1.500 – 1.800,- euro incl. btw
Doe-het-zelf groep: Eigenaar-bewoners uit Subsidiegroep 1 of 2, die voldoen aan de Doe-het-zelf SpUk LAI subsidievoorwaarden.	1.250, - euro incl. btw

Tabel 2 - Subsidiegroepen

De gemeenten laten zich graag adviseren over de hoogte van de subsidiebedragen en de mogelijkheden voor diversificatie van de bedragen door Opdrachtnemer. Het is het streven om het proces van aanvraag tot en met beschikking en uitkering zo uniform mogelijk in te richten, zodat de Opdrachtnemer de subsidies overal volgens hetzelfde proces kan uitvoeren. Ook kunnen de bedragen in de tijd veranderen door aanvullende budgetten of bijgestelde kaders. Dit hoeft niet te leiden tot een wijziging van de Opdracht, mits de dienstverlening hetzelfde blijft (zie ook Bijlage 4 'Herzieningsclausule').

Als zich inwoners van de gemeente melden die niet tot bovenstaande subsidiegroep behoren, staat het Opdrachtnemer vrij om deze een marktconform aanbod te doen. De gemeente verstrekt hier geen vergoeding voor aan Opdrachtnemer.

3.3 Prioriteiten marketing en communicatiestrategie

Opdrachtgever en gemeenten zijn verantwoordelijk voor de marketing- en communicatiestrategie en de uitvoering daarvan. Iedereen heeft recht op comfortabel en betaalbaar wonen. De dienstverlening en communicatie aan Eigenaar-bewoners binnen het Programma wordt daarom afgestemd op de verschillende Subsidiegroepen met de volgende prioriteiten:

1. Subsidiegroep 1

De deelnemende gemeenten willen vanaf het begin van het Programma starten met het bereiken van subsidiedoelgroep 1. Juist kwetsbaarder huishoudens verdienen een eerlijke en gelijkwaardige kans op meer comfort en een lagere energierekening om (verdere) energiearmoede te verminderen en te voorkomen. Het kost vaak tijd om deze doelgroep te bereiken, daarom willen de gemeenten hiermee starten. Mede ingegeven door de looptijd van de SPuk EA, die eind 2027 besteed moet zijn.

2. Doelgroepstrategie voor Subsidiegroep 2

Subsidiegroep 2 is heel divers. Binnen deze doelgroep kunnen diverse subdoelgroepen aangewezen worden, die elk op hun eigen manier benaderd dienen te worden. Zeker voor de gemeente die al gestart is met de uitvoering van de SpUK Lai is het laaghangend fruit geplukt en is het relevant om gericht te werk te gaan. De gemeenten zullen in de marketing- en communicatiestrategie een nadere onderverdeling maken, zodat met name de sub doelgroepen die moeilijk te bereiken zijn, vanaf het begin van het Programma benaderd kunnen worden.

3. Doorontwikkeling naar wijkaanpakken

De gemeenten willen snel een meer integrale wijkgerichte aanpak ontwikkelen. Dit zal een onderdeel zijn van dit programma. De integrale wijkaanpak is een integrale, gebiedsgerichte aanpak voor de verduurzaming van wijken waarbij isolatie, elektrificatie (zoals warmtepompen), netcapaciteit en bewonersparticipatie in samenhang worden gepland en uitgevoerd. Het uitgangspunt is dat de overgang naar een aardgasvrije wijk alleen haalbaar en betaalbaar is wanneer technische maatregelen, netverzwaring, financiering, organisatie en sociale processen op wijkniveau op elkaar worden afgestemd. Daarbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de beschikbare en toekomstige capaciteit van het elektriciteitsnet, zodat netcongestie wordt voorkomen en investeringen doelgericht plaatsvinden. De aanpak vraagt om intensieve samenwerking tussen gemeenten, netbeheerders, woningcorporaties, marktpartijen en bewoners, en combineert technische maatregelen met sociale innovatie en participatie. Door deze integrale en netbewuste werkwijze kan de energietransitie versnellen, worden kosten beheerst en ontstaat een toekomstbestendige en breed gedragen verduurzaming van wijken.

4. Synergie met lokale initiatieven

In de Gemeenten spelen er in meer of mindere mate lokale verduurzamingsaanpakken in samenwerking met sociaal domein, energiecoöperaties, buurtinitiatieven of andere spelers. Om impact te maximaliseren, wordt ingezet op synergievoordelen van deze lokale context. Dit kan betrekking hebben op marketing, communicatie, ophalen van praktijklessen, wederzijdse doorverwijzing en het informeren van bewoners over de aanpak. Gemeenten brengen dit in beeld en zijn de schakel naar deze netwerken.

5. Doe wat samen kan en lokaal moet

Gemeenten willen campagnes waarin de eigenaar-bewoners centraal staan. Activatie- en communicatiemiddelen worden door Gemeenten zoveel mogelijk met een uniforme opzet en op een gelijke wijze toegepast, echter met behoud van mogelijkheden voor lokaal maatwerk. Waar

beschikbaar hebben gemeenten een bewonersprofiel beschikbaar gesteld in bijlage 13 'Bewonersprofiel'.

Tot slot:

Gemeenten streven ernaar, om de concept marketing- en communicatiestrategie gereed te hebben voor overleg met Opdrachtnemer bij gunning. De effectiviteit van elke campagne wordt getoetst en conversies gemeten zodat inzicht ontstaat in conversies en campagneontwerpen kunnen worden verbeterd. Zo kan gebouwd worden aan een bewezen campagnetoolbox die aansluit bij wat bewoners drijft en inspeelt op isolatietriggers, breed inzetbaar en toepasbaar voor offline/online campagnes en wijk- en buurtaanpakken. Het doel is dat de boodschap, kanalen en bijbehorende middelen steeds beter gaan aansluiten bij verschillende doelgroepen om maximale verduurzamingsimpact te realiseren. De marketing- en communicatiestrategie is dan ook dynamisch en zal worden verbeterd, uitgebreid en/of vernieuwd op basis van opgedane inzichten uit de praktijk.

3.4 Kenmerken van de gemeenten vertaald in 2 ambities

De samenwerkende gemeenten hebben naast het algemene programmadoel van het maximaliseren van de verduurzamingsimpact in aantallen en kwaliteit, twee prioriteiten, die passen bij het karakter van de gemeenten:

3.4.1 Aanpak kleine kernen

Bijzonder kenmerk van de gemeenten is de specifieke karakteristiek van de kleine kernen/ dorpskernen in combinatie met een groot landelijk gebied met veel verspreide bebouwing. Deze karakteristiek verschilt wezenlijk van een (groot)stedelijk gebied. Dit betekent andere opgaven, specifieke bouwstijlen, een grotere behoefte aan maatwerk en een unieke sociale structuur. Door het bundelen van kennis en middelen in een meerjarig gemeente overstijgend programma is de verwachting van de Gemeenten dat de Opdrachtnemer haar dienstverlening specifiek kan inrichten op deze karakteristiek van buurten en dorpskernen.

Gemeenten hebben de wens om aan het eind van het programma de lokale uitvoering versterkt te hebben. Daarnaast verwachten wij een positief effect van werken met lokale aannemers op het programma, gezien de sociale cohesie in dorpen. Verwachting is dat Eigenaren-bewoners een voorkeur hebben voor lokale ondernemers.

Bijlage 9 'De opgave in beeld: woningkenmerken per Subsidiegroep' biedt een overzicht van de woningkenmerken van de verschillende Subsidiegroepen per gemeente. Deze analyse is tot stand gekomen aan de hand van het Hestiamodel van TNO³ en de deelnemende Gemeenten. Het doel is om een eerste beeld te geven van de opgave, waaronder de verdeling van woningtypologie, inschatting van huidige verduurzamingsstaat en oppervlaktes per bouwdeel. Deze data komen nooit 100% overeen met de praktijk. Het doel is dan ook om aan de hand van deze Bijlage zo goed mogelijk een startpunt te kunnen bepalen voor het programma en om een beeld te krijgen bij de totale omvang van de opgave en dus uitdrukkelijk niet om dit als waarheid aan te nemen. Met het programma wordt deze data op basis van de praktijk doorlopend geactualiseerd.

3.4.2. Biobased Isolatie

Biobased bouwen en isoleren heeft de potentie om de CO₂-uitstoot aanzienlijk te reduceren, de circulariteit in de bouw te vergroten en lokale ketens te versterken. Daarom is in de regio West-Brabant een Regiodeal afgesloten met een specifieke programmalijn om regionaal ontwikkelde biobased materialen toe te passen: van Plant tot Pand. De Regiodeal heeft specifieke aandacht

voor o.a. plantaardige bouw- / isolatiematerialen. Op dit moment is de afname van biobased isolatie door particuliere woningeigenaren nog zeer beperkt, terwijl het voor het ontwikkelen van meer lokale ketens voor biobased isolatie essentieel is om de afname van biobased isolatie te vergroten.

Doel en aanpak leerlijn biobased isolatie

Het uiteindelijke doel is dat biobased een vanzelfsprekend onderdeel wordt van de keuzes die bewoners, bouwpartijen en DHZ'ers maken.

Met de ambitie biobased isoleren willen gemeenten aansluiten op de Regiodeal en invulling geven aan de ambities van het NABB (zie Eis 59 en 58):

- 5% biobased isoleren in 2026
- 9% biobased isoleren in 2027
- 15% biobased isoleren in 2028
- 22% biobased isoleren in 2029
- 30% biobased isoleren in 2030

Als uit de rapportage blijkt dat het aandeel Biobased isolatie niet in lijn is met de NABB-ambitie, doet de Opdrachtnemer een voorstel om de ambitie wel te halen. Het toepassen van biobased isolatie is in opkomst, toch zijn er nog vragen en knelpunten, waarvan wij verwachten dat opdrachtnemer er gedurende de looptijd van het project aandacht aan besteed om het aandeel biobased te vergroten:

1. *Hoe verleiden we bewoners om voor biobased isoleren te kiezen?*

Onderzoek wijst uit dat als biobased isoleren onderwerp is van een adviesgesprek de kans op converteren verhoogd ([Rapport-Biobased-isoleren-Natuur-Milieu.pdf](#)), maar wat doorslaggevend is voor een eigenaar-bewoner is nog grotendeels onbekend. De vraag is in welke mate zaken impact hebben, zoals betaalbaarheid, comfort, esthetiek, vertrouwen in kwaliteit, beschikbaarheid van informatie en toegang tot passende financiering of subsidies.

2. *Wat hebben uitvoerders nodig om biobased (juist) toe te passen?*

Denk aan kennis en praktische scholing, zekerheid over leveringsketens, technische richtlijnen, certificering, ervaring met bestekken en aanbestedingen en garanties rond prestaties. In verband met de ambities rond biobased isoleren is het wenselijk om een lokale basis van getrainde ondernemers te hebben.

3. *Hoe kunnen doe-het-zelvers (DHZ'ers) met biobased aan de slag?*

Voor particulieren die zelf isoleren of verbouwen gaat het om laagdrempelige beschikbaarheid van materialen, heldere instructies en praktische toepassingsmogelijkheden die aansluiten bij hun vaardigheden.

Samenwerking met Building Balance

Building Balance is de uitvoeringsorganisatie van de [Nationale aanpak Biobased Bouwen](#).

Building Balance ondersteunt de Regiodeal en kan in dit Isolatieprogramma kennis leveren en meedenken om de toepassing van Biobased materialen te vergroten. Zolang Building Balance de uitvoeringsorganisatie is van de NABB kan Building Balance de huidige rol continueren. Dat is mogelijk tot 2030. Building Balance is een verbindende partij die in gesprek is met de gehele keten in de Regio West-Brabant. Ook zijn zij een kennis- en expertisepartner die zorgt voor verdieping. Building Balance voert eigen activiteiten uit, waarbij er duidelijk synergie bestaat tussen haar doelstellingen en dit programma. Waar mogelijk worden activiteiten vanuit de Regiodeal gecombineerd en worden er communicatiemiddelen gedeeld. Denk aan kennis- en of workshops voor energiecoaches of lokale isolatiebedrijven om te isoleren met agrobased materialen zoals stro, hennep en vlas.

3.5 Status ecologisch onderzoek

De opschaling van het Verduurzamen van bestaande woningen moet voldoen aan het Besluit Activiteiten Leefomgeving van de Omgevingswet (voormalige Wet Natuurbescherming). In Bijlage 12 'Informatie SMP, NVI & Pre-SMP' staat uitgelegd wat wordt verstaand onder over het SMP, pre-SMP en NVI. Er wordt uitleg gegeven over de isolatiemogelijkheden onder NVI, pre-SMP en eDNA en is in tabellen aangegeven wat de maximale isolatieruimte is per gemeente onder NVI en pre-SMP.

Status SMP-trajecten

De Gemeenten werken ieder aan een Soortenmanagementplan (SMP) waarmee ze een gebiedsgerichte omgevingsvergunning aan kunnen vragen. Met een SMP zijn er geen ecologische belemmeringen meer voor de isolatieopgave binnen de bebouwde kom van een gemeente, alle Verduurzamingsmaatregelen binnen de bebouwde kom mogen dan worden uitgevoerd zonder dat hier per woning een ecologisch onderzoek voor nodig is. Totdat Gemeenten een SMP-vergunning hebben, vallen zij onder het pre-SMP of het pre-pre SMP: Natuurvriendelijk Isoleren (NVI).

In tabel 3 is de huidige status en planning voor het SMP-traject per gemeente uiteengezet. Deze status geeft aan wat de planning is op het moment van schrijven van deze aanbesteding en kan gedurende de looptijd van de aanbesteding en de uitvoering van de opdracht wijzigen.

Gemeente	Huidige status SMP onderzoek	Planning voor het toekennen van de SMP vergunningsaanvraag
Halderberge	Start ecologisch onderzoek Q1 2026.	januari 2028
Rucphen	Start ecologisch onderzoek Q1 2026	Januari 2028
Steenbergen	Ecologisch onderzoek is afgerond	December 2026

Tabel 3 – De huidige status per gemeente van het SMP-onderzoek en de huidige verwachting van de planning voor het verkrijgen van de SMP-vergunning.

Huidige mogelijkheden: wat kan er onder Natuurvriendelijk Isoleren?

Zolang Gemeenten nog geen pre-SMP aan kunnen vragen, vallen alle Gemeenten onder de richtlijnen Natuurvriendelijk Isoleren (NVI). Voor deze aanbesteding is berekend dat onder het NVI de voorwaarden uit deze Opdracht haalbaar zijn. NVI is alleen van toepassing voor woningen binnen de bebouwde kom. De voorwaarden van NVI zijn:

Binnen de bebouwde kom:

- Binnenmuurisolatie (telt niet mee richting de 6% per CBS-kern)
- Spouwmuurisolatie (telt mee richting de 6% per CBS-kern)
- Het vervangen van borstwering (wanneer niet te inspecteren met een endoscoop) (telt mee richting de 6% per CBS-kern)
- Het isoleren van een buitenmuur (telt mee richting de 6% per CBS-kern)
- Dakisolatie; het aanbrengen van dakisolatie aan de buitenkant van het dak, (telt mee richting de 6% per CBS-kern)

Buiten de bebouwde kom:

- Het vervangen van glas (exclusief kozijnen), binnenmuurisolatie en vloerisolatie
- Alle overige Verduurzamingsmaatregelen kunnen worden uitgevoerd mits hier vooraf ecologisch onderzoek voor wordt uitgevoerd.

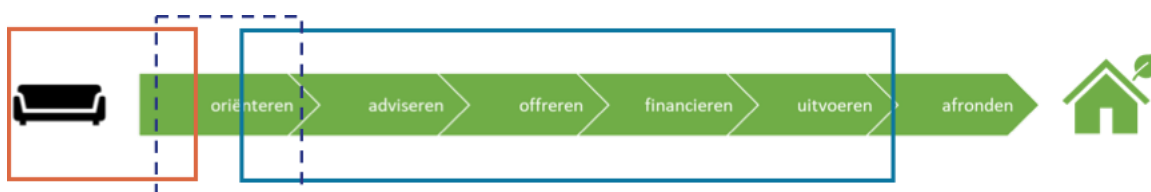
Wat is er mogelijk onder het pre-SMP?

Alle Gemeenten streven ernaar, om wanneer het mogelijk is, het pre-SMP aan te vragen en zo meer isolatieruimte te creëren. Zij zijn hiervoor afhankelijk van de provincie die de pre-SMP systematiek moet opstellen. Gemeenten blijven daarom ook in gesprek met de provincie. De voorwaarden van het pre-SMP in de provincie Noord-Brabant zijn nog niet bekend, daarom kunnen er nog wijzigingen plaatsvinden betreft bovenstaande informatie.

4 Samenwerking

4.1 Rolverdeling en visie op samenwerking

De Opdrachtgever coördineert de totstandkoming en actualisatie van de gemeente-overstijgende marketing & communicatiestrategie. De Gemeenten verzorgen de lokale acties/communicatie en zorgen voor het aanhaken van lokale netwerken en -initiatieven om eerste contact met de Opdrachtnemer tot stand te brengen. Dit is weergegeven met het oranje kader in het onderstaande schema waarmee de klantreis is uitgebeeld. De Opdrachtnemer (blauwe kader) begeleidt bewoner van advies tot en met uitvoering, subsidies en inclusief evaluatie en is vrij daar zelf vorm aan te geven en een verdienmodel op te hebben binnen de gestelde kaders. Opdrachtgever, Gemeenten en Opdrachtnemer sturen gezamenlijk op de bewonersactivatie zoals nader omschreven in paragraaf 3.4, dit is weergegeven met de gestippelde lijn in de oriëntatiefase. Met deze rolverdeling staan Opdrachtgever en de Gemeenten en Opdrachtnemer gezamenlijk aan de lat voor het resultaat.

Figuur 2 – Rolverdeling in de klantreis

De samenwerking tussen Opdrachtgever, Gemeenten en Opdrachtnemer moet leiden tot het behalen van maximale impact met het programma. Impact gaat daarbij over; Effectiviteit: het maximaal aantal eigenaar-bewoners dat daadwerkelijk de klantreis doorloopt tot en met het uitvoeren van zoveel mogelijk verduurzamingsmaatregelen. Kwaliteit: kwalitatieve verduurzaming met zeer tevreden Eigenaar-bewoners en tevreden uitvoerders en gemeenten.

4.2 Rolbeschrijving Opdrachtnemer

Wij zoeken in de Opdrachtnemer een samenwerkingspartner die:

- Eigenaar-bewoners kwalitatief en effectief begeleidt tijdens het hele proces naar een verduurzaamde woning. De Opdrachtnemer voorziet volgens afspraak eigenaar-bewoners in volledige adviezen en helpt bij het beoordelen van offertes en aanvragen van subsidies. Bewoners zijn ingelicht over de kosten en financiering van de verduurzamingsmaatregelen en weten waar ze terecht kunnen voor financieel advies. De Opdrachtnemer draagt zorg voor een adequate uitvoering van de verduurzamingsmaatregelen en zorgvuldige afhandeling van eventuele klachten. Kwetsbare doelgroepen worden verregaand en passend ontzorgd;
- Opdrachtgever en Gemeenten op proactieve wijze ondersteunt bij het opstellen en uitvoeren van de marketing & communicatiestrategie door het meegeven van best practices, het aanbieden van bijpassende proposities, meegeven van planningsinformatie, verwerking van informatie in communicatie uitingen, indien gewenst deelname aan marketing- of communicatieactiviteiten en het organiseren en coördineren van collectieve isolatiecampagnes
- Een aanpak ontwikkelt, die aansluit op de lokale situatie van kleine kernen met een groot buitengebied, en die daarin ook continu blijft doorontwikkelen.

- In haar dienstverlening inspanningen levert om bij eigenaar-bewoners de vraag naar en bij onderopdrachtnemers het aanbod van biobased isolatiematerialen te stimuleren om de ambities voor biobased materialen te realiseren. Dit betekent onder andere actief bijdragen aan de kennisontwikkeling bij onderopdrachtnemers over biobased isoleren, verbinding leggen met de innovatiekalender van de regio West-Brabant, zorgen voor heldere communicatie en kennisdeling richting bewoners, uitvoerders en andere stakeholders.
- Voor de uitvoering van verduurzamingsmaatregelen (1) via een zorgvuldig proces (lokale) onderaannemers en (indien van toepassing) adviseurs selecteert, waarbij de beginselen van aanbesteden (gelijkheid, transparantie, proportionaliteit en objectiviteit) in acht worden genomen, waarbij de kwaliteit van verduurzamingsmaatregelen wordt geborgd, prijzen uitlegbaar zijn aan eigenaar-bewoners, waarbij de marktconformiteit van prijzen wordt aangetoond en lokale aannemers worden gestimuleerd om deel te nemen aan aanbestedingen (2) het uitvoeringsproces organiseert, waarbij de uitvoeringskwaliteit en veiligheid wordt geborgd en overlast voor bewoners of omwonenden wordt geminimaliseerd
- Data en lessen ophaalt uit de praktijk en deze data beschikbaar stelt aan de Opdrachtgever en de Gemeenten, zodanig dat op deze wijze Opdrachtgever en Gemeenten worden ontzorgd in de monitoring van de voortgang en rapportageverplichtingen en met data het noodzakelijke inzicht wordt verkregen voor het verbeteren van de marketing- en communicatiestrategie en de eigen dienstverlening van Opdrachtnemer.
- Deelneemt en inbreng levert aan de samenwerkingsessies met Opdrachtgever en Gemeenten en tijdig afstemming zoekt met Gemeenten over operationele zaken.
- Verantwoordelijk is voor de uitvoering en verantwoording van lokale subsidies conform eisen van RVO, ook voor subsidies voor isolatiemaatregelen die worden uitgevoerd door de eigenaar via de Doe-Het-Zelf-aanpak;
- Meewerkt aan wijzigingen die worden voorgesteld door de Opdrachtgever en de impact van wijzigingen op de dienstverlening van de intermediair in kaart brengt en snel kan opschalen bij uitbreiding van de scope.

4.3 **Conditie voor een succesvolle samenwerking**

Wij willen toegroeien naar een samenwerking, waarbij alle aandacht van de Opdrachtgever uit kan gaan naar het gezamenlijk met de Opdrachtnemer oplossen van vraagstukken die spelen binnen het programma, in plaats van het stellen van kaders en controleren op gemaakte afspraken. Om te kunnen bouwen aan een meer gelijkwaardige samenwerking vinden wij het van belang om vanaf het begin aandacht te hebben voor de volgende samenwerkingscondities:

- **Gezamenlijk werken aan een gedeelde ambitie:** zowel Opdrachtgever, Gemeenten als Opdrachtnemer denken en werken vanuit dezelfde ambitie, namelijk: zoveel mogelijk verduurzamingsimpact realiseren met het programma en tonen daarbij commitment en eigenaarschap.
- **Sturen op win-win situaties in de besluitvorming:** Opdrachtgever, Gemeenten en Opdrachtnemer hebben oprecht interesse in elkaars motieven en belangen en zijn daarover blijvend met elkaar in gesprek. Er is inspraak bij besluiten die moeten worden genomen, waarbij steeds wordt gezocht naar de best haalbare oplossing met een meerwaarde voor het programma, Opdrachtgever, Gemeenten en Opdrachtnemer en overstijgt het eigenbelang.
- **Aandacht voor interpersoonlijke verbinding.** Betrokkenen beschikken over het persoonlijk vermogen om te verbinden. Betrokkenen kennen elkaars belangen, ervaringen, expertise, overtuigingen, achtergronden en drijfveren. Groepsprocessen

versterken de samenwerking. Het lukt om in gezamenlijkheid conflicten te hanteren. Betrokkenen vertrouwen elkaar in hoge mate door wat goed gaat en minder goed gaat eerlijk en open met elkaar te delen, expliciet naar elkaar toe aan te tonen dat wordt voldaan aan overeengekomen verplichtingen en afwijkingen van afspraken en corrigerende maatregelen tijdig te bespreken.

- **Een effectieve organisatie van de samenwerking gericht op actie:** de structuur en besturing van het samenwerkingsverband is afgestemd tussen Opdrachtgever, Opdrachtnemer en Gemeenten. Het lukt in de samenwerking om voldoende daadkracht te organiseren voor het realiseren van de beoogde resultaten zonder onnodige overleggen en waarbij ieders tijd optimaal wordt benut. Er is sprake van heldere afspraken en spelregels die worden nagekomen.
- **Resultaten behalen en doorontwikkelen:** Dé methode voor een geslaagde bewonersactivatie bestaat nog niet. Juist daarom is het belangrijk om samen steeds beter te worden op basis van ervaring en lessen uit de praktijk. Resultaten worden gemeten aan de hand van heldere prestatie indicatoren. Opdrachtnemer en gemeenten evalueren gezamenlijk de ondernomen acties en de resultaten en passen hun strategie/ dienstverlening aan op basis van geleerde lessen.
- **Vormgeving van het samenwerkingsproces:** er is sprake van een doordachte procesaanpak en timing gericht op een maximaal effect. Er is een balans tussen aandacht voor inhoud en proces. Er is een heldere rolverdeling, waarbij duidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is en wie wanneer moet worden geraadpleegd of geïnformeerd. De regierol is duidelijk belegd en er is voldoende aandacht voor koers en strategie.

4.4 Verbeteren door werken met jaarplannen en gezamenlijke procesaudits

Om een goede conversie en kwalitatieve dienstverlening te krijgen, zijn Opdrachtgever en Opdrachtnemer van elkaar afhankelijk. Daarom zijn zij ook gezamenlijk verantwoordelijk voor het monitoren van en sturen op de voortgang en realisatie van het programma. Opdrachtgever stelt in overleg met Opdrachtnemer jaarlijks de campagnes vast. Opdrachtnemer bepaalt in overleg met Opdrachtgever de dienstverlening, kwaliteit, planning en een prognose voor het beoogde aantal verduurzaamde woningen. Dit wordt omgezet in een jaarplan, waar Opdrachtnemer en Opdrachtgever beiden voor dat jaar aan gehouden zijn. De afgesproken conversie voor dat jaar is een resultaatsverplichting voor Opdrachtgever en Opdrachtnemer. Om de uitvoering van de gemaakte afspraken in het jaarplan, de eisen van het PvE en de kwaliteit van de dienstverlening te toetsen, worden na elke campagne audits uitgevoerd (maximaal 2 per jaar). De data die Opdrachtnemer verzamelt over conversies, motieven van eigenaren etc (zie PvE) zijn hiervoor input. Opdrachtgever/gemeenten en Opdrachtnemer bespreken gezamenlijk de resultaten van de audits en maken afspraken over verbeteringen in dienstverlening en campagnes. Op deze manier worden de dienstverlening en de campagnes verbeterd, zodat de conversie en kwaliteit verbeterd kan worden.

4.4 Programmaorganisatie

Opzet programmaorganisatie op hoofdlijnen

Programma coördinator

Opdrachtgever heeft een Programma coördinator aangesteld als eerste aanspreekpunt voor Opdrachtnemer en schakel naar de vertegenwoordigers van Gemeenten. De programma coördinator is verantwoordelijk voor de strategische aansturing en uitvoering van het programma, bewaakt de doelen van het programma, borgt de samenwerking met de Opdrachtnemer, monitort de voortgang en begeleidt het verbeterproces.

Om hun taken in het Programma uit te voeren, hebben gemeenten verder de volgende organisatieafspraken gemaakt:

Programmateam overleg (maandelijks)

Samenstelling: Programma coördinator (voorzitter) en programmameteamleden Gemeenten. In het programmameteamoverleg worden de doelstellingen, strategie, kaders en prioriteiten voor de aanpak vast- of bijgesteld en wordt de algehele voortgang en besteding van budgetten gemonitord.

Gemeentelijke uitvoeringsteams

Samenstelling: programmaleiders en uitvoerende medewerkers van gemeenten. Kerntaken:

- Lokale uitvoering campagnes en afstemming hierover met Opdrachtnemer
- Afstemming met de Opdrachtnemer over de afhandeling van urgente operationele lokale zaken (zoals klachten van woningeigenaren, niet functionerende software)

Werkgroep Marketing & Communicatie:

Alle gemeenten hebben een communicatiemedewerker in de werkgroep bewonersactivatie zitten, die de link vormt met de gemeentelijke campagnes. Gemeenten, De werkgroep ontwikkelt de campagnes en de marketing- communicatiestrategie. Ook wordt een marketingdeskundige ingehuurd bij de start van het programma, om het marketingdeel van de marketing – en communicatiestrategie op te stellen (bv meetbaarheid effectiviteit van de communicatie uitingen).

Stuurgroep

De Stuurgroep bestaat uit ambtelijk eindverantwoordelijken van de deelnemende gemeenten. De Stuurgroep is verantwoordelijk voor de strategische aansturing van het programma. De Stuurgroep bewaakt de voortgang, stelt jaarplannen en rapportages vast en neemt besluiten over wijzigingen, geschillen en overige aangelegenheden die de uitvoering van de overeenkomst raken.

Overlegstructuur

De Opdrachtgever heeft de volgende overlegstructuur voor ogen. Na start van het programma zal de overlegstructuur in samenspraak tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer nader worden uitwerkt en vastgelegd in het DAP.

Overleg	Deelnemers	Doel	Frequentie
Voortgang	Opdrachtnemer en programmacoördinator	- voortgang - strategie - contractmanagement	Om de twee weken
Samenwerk sessies	Opdrachtnemer, programma coördinator, gemeenten en Building Balance (voor biobased)	- doorontwikkelen prioriteiten Biobased isolatie en kleine kernen aanpak - verbeteren algehele dienstverlening nav auditresultaten en monitoringsdata	2 x / jaar (2 dagdelen per keer)
Werksessies communicatie	Opdrachtnemer, Werkgroep bewonersactivatie en programma coördinator	De werkgroep bewonersactivatie bepaalt de campagnes en maakt hiervoor jaarlijks een jaarplan. Om dit te kunnen doen, overlegt de WG met Opdrachtgever over: - afstemmen dienstverlening	Minimaal 3 maal per jaar een dagdeel (voor elke campagne en einde jaar tbv jaarplan)

Opdrachtnemer en marketing- en
communicatiecampagne
Opdrachtgever
- te behalen conversie en de taken
die Opdrachtnemer en
Opdrachtgever / gemeenten
hiervoor hebben.
- afspraken mbt meetbaar maken
van de communicatie-
inspanningen
- input van Opdrachtnemer op de
communicatiestrategie

4.5 Gezamenlijk sturen op resultaat en proceskwaliteit

De gezamenlijke proces audits hebben tot doel om de kwaliteit van de dienstverlening en de marketing- en communicatiestrategie te verbeteren en gestructureerd eventuele afwijkingen, risico's en verbeterpunten in beeld te brengen. De afspraken in het jaarplan en het PvE vormen de uitgangspunten voor de procesaudits, die door een onafhankelijk auditor worden uitgevoerd. Na start van het programma zal het auditproces in samenspraak tussen Opdrachtgever en Opdrachtnemer nader worden uitwerkt en vastgelegd in het DAP.

Opvolging auditresultaten

Nadat een audit is uitgevoerd, verwerkt de auditor de bevindingen in een auditrapportage. De auditor maakt onderscheid in:

- Positieve bevindingen
- Geconstateerde aandachtspunten / verbeterpunten
- Geconstateerde risico's
- Negatieve bevinding, zijnde een afwijking van eisen of gemaakte afspraken met een negatieve invloed op (1) de effectiviteit van het -programma, zijnde het aantal eigenaar-bewoners dat verduurzamingsmaatregelen neemt (conversie) en (2) de kwaliteit en/of efficiency van de door Opdrachtgever, Opdrachtnemer, Gemeenten of onderaannemers uit te voeren werkzaamheden.

De auditor analyseert en beoordeelt negatieve bevindingen, aandacht/verbeterpunten en risico's en zorgt voor de afstemming met de Programma coördinator en de Opdrachtnemer. Op basis van de aandachtspunten/verbeterpunten worden door de Programma coördinator en Opdrachtnemer gezamenlijk verbetermaatregelen vastgesteld. Risico's worden geregistreerd in een risicoregister, waarbij de Programma coördinator en Opdrachtnemer beheersmaatregelen formuleren en doorvoeren.

Voor alle negatieve bevindingen worden door de Programma coördinator en Opdrachtnemer afspraken gemaakt over welke herstelmaatregelen worden genomen en wanneer de herstelmaatregelen moeten zijn uitgevoerd. Wanneer herstelmaatregelen niet tijdig volgens afspraak zijn uitgevoerd is er sprake van een "gele kaart situatie" en krijgt Opdrachtgever of Opdrachtnemer nogmaals de gelegenheid om binnen een gezamenlijk overeen te komen termijn de herstelmaatregelen alsnog uit te voeren. Mochten herstelmaatregelen ook dan uitblijven dan is er sprake van een tekortkoming van Opdrachtgever of Opdrachtnemer. In het DAP maken Opdrachtnemer en Opdrachtgever gezamenlijk afspraken, welke sancties er staan op een tekortkoming en werken zij de auditprocedure verder gezamenlijk uit.